

**НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ
ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ**

Одлуком Наставно-научног већа Правног факултета Универзитета у Београду, која је донета на седници од 24. јуна 2019. године, одређени смо за чланове Комисије за преглед и оцену докторске дисертације кандидата **Стефана Андоновића** под насловом: „**Заштита података у електронској јавној управи у Републици Србији – правни аспекти**“. Након што смо пажљиво прегледали достављени рукопис докторске дисертације и извршили оцену исте, част нам је да доставимо Наставно-научном већу следећи

**ИЗВЕШТАЈ
о завршеној докторској дисертацији**

I Основни подаци о кандидату и дисертацији

a) Основни подаци о кандидату

Кандидат Стефан (Небојша) Андоновић, рођен је 13. маја 1991. године у Београду. Основну школу „Радоје Домановић” и Спортску гимназију завршио је у Београду, са одличним успехом током целокупног школовања. У току школовања био је члан пливачке репрезентације Републике Србије, те је у више наврата освајао прва места на такмичењима на државном и међународном нивоу.

Правни факултет Универзитета у Београду уписао је у школској 2010/11. години да би основне академске студије успешно окончао 25. августа 2014. године са општим успехом 9,37. Правни факултет га је сваке године студија похваљивао за одличан успех у учењу и стицању знања. Одбранио је неколико семинарских радова и представљао је Правни факултет Универзитета у Београду на студентском семинару из радног права и социјалне сигурности у Ђирони, Шпанија, 2014. године. Током студија био је

стипендиста Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије и Задужбине Миливоја Јовановића и Луке Ћеловића.

Мастер академске студије на Јавно-правном модулу, управно-правни под модул, уписао је школске 2014/15. године на Правном факултету Универзитета у Београду. На мастер академским студијама све испите је положио са оценом 10, да би 30. септембра 2015. године одбранио мастер рад под насловом „Усмени управни акти“ пред комисијом у саставу проф. др Зоран Томић и проф. др Марко Давинић, такође са оценом 10.

На докторске академске студије на Правном факултету Универзитета у Београду (управно-правна научна област) уписао се у школској 2015/16. години, у оквиру којих је 2016. године положио испит из Метода научно – истраживачког рада и вештина са оценом 10, пред комисијом у саставу проф. др Саша Бован и проф. др Зоран Томић, да би 23. јуна 2016. године успешно положио први део усменог докторског испита (Управно право са оценом 9, Управно процесно право са оценом 9 и Јавна управа са оценом 9) пред комисијом у саставу проф. др Добросав Миловановић, проф. др Марко Давинић и проф. др Зоран Томић. Други део усменог докторског испита успешно је положио 2017. године (Посебно управно право са оценом 9 и Акти управе и управне процедуре са оценом 9), пред комисијом у саставу проф. др Зоран Томић и доц. др Вук Цуцић. Семинарски рад под називом: „*О мишљењима органа управе*“ успешно је одбранио 2017. године под менторством проф. др Зорана Томића.

Пословну каријеру започео је у септембру 2014. године као адвокатски приправник у адвокатској канцеларији адвоката Небојше Андоновића, где се усавршавао у областима грађанског, управног, спортског и привредног права. Након завршетка приправничког стажа у адвокатској канцеларији, Стефан Андоновић је 28. фебруара 2017. године положио правосудни испит у Београду. Од маја 2018. године ангажован је на Институту за упоредно право у Београду у својству истраживача сарадника. На Институту бави се научним истраживањима у области дигитализације, права заштите података, управног права и спортског права.

Од стране Пливачког Савеза Србије 2018. године, именован је за арбитра пред Сталном спортском арбитражом Олимпијског комитета Србије. Такође, члан је

Комисије за младе Олимпијског комитета Републике Србије. Стефан Андоновић је национални пливачки судија од 05. августа 2017. године. Говори енглески, а служи се и француским језиком.

У току свог школовања на докторским академским студијама, кандидат Стефан Андоновић је сачинио и објавио следеће научне радове:

– „*Правна природа националних олимпијских комитета – упоредноправна анализа*“, часопис Страни правни живот, Институт за упоредно право, Београд, 3/2016, 91-106;

– „*Право на спорт као људско право*“, часопис Страни правни живот, Институт за упоредно право, Београд, 3/2017, 131-144;

– „*Накнада штете код повреде личних података*“ (коаутор Драган Прља), зборник радова са 21. научне конференције Одговорност, штета и осигурање, Београд - Ваљево, 2017, 227-240;

– „*Управно-правни аспекти Повереника за заштиту равноправности у Републици Србији*“, Зборник факултета Арејон, Бања Лука, 8/2018, 244-256;

– „*Дигитализација рада Управног суда*“ (коаутор Драган Прља), часопис Савремена Управа, Београд, 1/2019, 17-22;

– „*Отворени подаци као посебна услуга јавне управе*“, Зборник радова са 15. међународне конференције Мајски дани, Крагујевац, 2019, 735-746;

– „*Правна класификација електронског спорта као врсте спорта*“, часопис Страни правни живот, Београд, 1/2019, 43-54;

б) Основни подаци о докторској дисертацији

Докторска дисертација кандидата Стефана Андоновића носи наслов „Заштита података у електронској јавној управи у Републици Србији – правни аспекти“, има 333 странице А4 формата (фонт *Times New Roman* 12, проред основног текста 1.5, маргине 30 mm) и у потпуности је у складу са захтевима Универзитета у Београду у погледу форме и садржаја докторске дисертације.

Дисертација садржи насловну страну на српском и енглеском језику, страну са информацијама о менторима и члановима комисије, страну са изјавама захвалности, страну са подацима о докторској дисертацији на српском и енглеском језику, укључујући резиме на српском и енглеском језику и кључне речи, 11 страна садржаја, попис литературе и коришћених извора на 18 страна и биографију аутора. Истраживачку грађу за докторску дисертацију чине уџбеници, домаћи и страни научни радови у монографском облику, зборници стручних и научних радова, научни чланци и студије, закони и подзаконски акти, као и судска пракса.

Садржај дисертације обухвата: Први део - Уводна разматрања (стр. 12 – 17), други део – Електронска јавна управа (стр. 18 – 86), који се састоји од четири одељка, трећи део – Подаци о личности (стр. 87 – 131) са пет одељака, четврти део – Појам, историјат и значај заштите података о личности (стр. 132 – 145) са три одељка, пети део – Основна начела заштите и права грађана у вези са подацима о личности у електронској јавној управи (стр. 146 – 222) са шест одељака, шести део – Механизми правне заштите личних података у електронској јавној управи (стр. 223 – 302) са шест одељака, седми део – Информациона безбедност и заштита личних података у електронској јавној управи (стр. 303 – 335) са четири одељка, осми део – Закључак (336 – 433), Литература (стр. 345 – 362) и биографија аутора (стр. 363), са укупно 583 фуснота у тексту. Списак цитиране литературе и интернет извора обухвата 187 библиографских јединица (научна и стручна литература) и 94 јединица домаћих и страних правних извора и судских одлука.

II Предмет и циљ дисертације

Основни предмет докторске дисертације Стефана Андоновића односи се на правне аспекте заштите података у оквиру електронске јавне управе у Републици Србији. Кандидат је у циљу свеобухватне анализе основног предмета дисертације, теоријски и практично, испитао више међусобно повезаних управно-правних института и области, који се могу одредити и као посебни предмети истраживања.

У првом делу дисертације, кандидат је анализирао појам електронске јавне управе. У истраживању се полази од тезе да је однос информационо-комуникационих

технологија и јавне управе извршио значајан утицај на развој јавне управе. У том смислу, кандидат је обрадио теоријску садржину појма и позитивно-правне прописе у вези са електронском јавном управом у Републици Србији. Кандидат је истраживањем обухватио практичне (појавне) елементе електронске јавне управе у друштву, као и облике електронске управе у упоредном праву. У истраживању су идентификовани и изазови са којима се суочава јавна управа у својој дигиталној трансформацији.

Други део дисертације односи се на област заштите личних података у оквирима претходно постављеног оквира електронске јавне управе. Кандидат констатује да електронска јавна управа представља нову и неистражену област по питању безбедности личних података и права грађана. Због тога, кандидат анализира правну природу личних података, класификује различите врсте личних података и теоријски одређује улогу личних података у савременом друштву и правном систему. Посебну пажњу кандидат је посветио основним начелима заштите и правима грађана у вези са подацима о личности у електронској јавној управи. У истраживању су одређени и обрађени и правни механизми заштите личних података.

Основни теоријски и практични циљ истраживања јесте анализа правног оквира и дубља разрада правних питања заштите података у оквирима електронске јавне управе. Осим општег, истраживање подразумева неколико посебних и ужих циљева. Један од посебних циљева кандидата иде за тим да савременим истраживањем допринесе постојећем фонду знања и развоју свети о значају заштите података у електронској управи. Кандидат је приказао и резултате компаративно-правне анализе референтних правних система у области електронске управе и правне заштите личних података. На тај начин кандидат је тежио одређивању и усклађивању елемената односа електронске управе и заштите података у Републици Србији и у упоредним правним системима, чиме се може сагледати квалитет нормативних решења у Републици Србији у областима истраживања. Такође, као један од посебних циљева издваја се и тумачење спорних процесних и материјалних правних питања и давање потенцијалних решења за њихово успешно превазилажење.

III Основне хипотезе од којих се пошло у истраживању

Тема истраживања ове докторске дисертације заснива се на неколико међусобно повезаних и условљених хипотеза. Иако су представљене као посебне хипотезе, оне заједно представљају једну заокружену целину.

Хипотеза I: Развојем електронске јавне управе омогућава се боље испуњавање задатака, обавеза и дужности органа управе према грађанима;

Нове технологије и дигитална средства рада имају јак утицај на остваривање основних циљева којима јавна управа тежи, што се одражава и на принципе на којима она заснива свој рад. Основне вредности које би јавна управа требало да задовољи у односу према грађанима и привреди јесу законитост, сигурност и поузданост. Остваривање ових вредности у складу са новим технологијама доводе до трансформације послова и услуга јавне управе, тако да све више постаје сервис грађана. Електронску јавну управу кандидат објашњава као степеник развоја јавне управе на коме се повећава обим и квалитета услуга које се пружају грађанима. Дигитализација послова и средстава рада јавне управе омогућава брже и ефикасније обављање послова, што има директног утицаја на остваривање права и интереса грађана, односно успешније обављање управних послова и задатака.

Хипотеза II: Електронском јавном управом постиже се ефикасност и делотворност у чувању података о грађанима које поседују органи управе;

Друга хипотеза усмерена је на однос дигитализације јавне управе и побољшања односа према грађанима и њиховим подацима. Наиме, један од значајних задатака органа управе тиче се остваривања права на заштиту личних података. Због тога, кандидат је усмерио пажњу на анализу односа између електронске јавне управе и заштите података. Овај однос осликава се у повећавању капацитета органа јавне управе за складиштење и чување података грађана који представљају средство рада. Такође, дигитални методи рада омогућавају већи степен заштите и квалитетније безбедносне механизме који штите базе података у јавној управи. Због тога, кандидат констатује да

се развојем електронске јавне управе остварује већа ефикасност и делотворност рада управних органа у односу према личним подацима.

Хипотеза III: Постојање квалитетне правне регулативе о функционисању електронске јавне управе један је од услова сигурности заштите података;

Ова хипотеза је у логичкој и техничкој вези са претходном, будући да основни заједнички елемент односа електронске јавне управе и заштите података представља правна регулатива која уређује ове повезане области. Повећањем улоге информационо-комуникационих технологија у јавној управи долази до нових изазова по приватност грађана и безбедност њихових података који се налазе у поседу органа управе. Нови изазови захтевају системску и модерну регулативу која се базира на теоријским сазнањима и практичним анализама ових појава. Такав је случај и са личним подацима, као значајним личним добром модерног друштва. Модерне појаве подразумевају унапређење постојећег законског оквира и доношење савремених подзаконских аката који се темеље на новим теоријским сазнањима и техничким иновацијама. На основу таквих тенденција развоја и потреба грађана, кандидат доказује да је квалитетна правна регулатива о заштити података један од основних услова за сигурност личних података грађана који се налазе у поседу органа електронске јавне управе.

Хипотеза IV: Упоредно-правна анализа референтних правних система заштите података у оквирима електронске јавне управе омогућава извођење општих законитости о заштити података у електронској јавној управи;

Заштита података и електронска јавна управа представљају нове области правног регулисања у Републици Србији, али и у државама упоредног права. Анализом референтних правних система у вези са заштитом података у електронској јавној управи кандидат упућује на могуће начине уређења појединих питања, чиме указује на могуће обрасце побољшања постојећих нормативних решења или попуњавања правних празнина у датим областима. Кандидат је посебно анализирао право заштите података у електронској управи у оквиру правног система Европске уније, као система који је представљао модел за уређење система заштите података Републике Србије.

Поређењем нормативних решења два система повећава се свест о приступу новим изазовима, а уједно се добија и путоказ у решавању практичних проблема.

Хипотеза V: Big data представља будућност електронске јавне управе у коришћењу личних података, што доприноси њиховој заштити, али захтева и посебну пажњу у погледу начина прикупљања, чувања и управљања подацима;

Дигитализација и развој електронске јавне управе омогућава увођење нових информационо-комуникационих технологија у управни рад, што олакшава чување бројних података и докумената које поседују органи управе. Даљи развој дигиталних система омогућава коришћење података за доношење одлука и предвиђање природних и друштвених околности, много брже и ефикасније у односу на постојеће стање. Увођење *big data* у електронску јавну управу представља потенцијално решење проблема великих количина података које треба ефикасно сачувати, организовати и брзо доћи до њих када се укаже потреба. Ипак, велике могућности нових система стварају и значајне ризике по приватност и личне податке грађана који се користе у таквим системима. Због тога, кандидат указује да у циљу развоја заштите података и електронске јавне управе треба радити на увођењу система *big data* у рад органа управе. Уједно, мора се водити рачуна о основном елементу рада ових система - личним подацима, чије прикупљање, чување и обраду треба правилно регулисати.

Хипотеза VI: Правна уређеност и примена правних норми о заштити података у електронској јавној управи у Републици Србији од изузетног је значаја за поштовање и примену људских права;

Захваљујући употреби информационо-комуникационих технологија, лични подаци представљају једну од најважнијих валута у савременом друштву и све значајни део човекове личности. Заједно са значајем личних података повећавају се ризици и опасности које нове технологије доноси. Како се лични подаци односе на различите и бројне аспекте живота појединца, тако је ризик од њихове повреде, у ствари, ризик од повреде различитих људских права у вези са личним подацима грађана. Доношење регулативе о поступању са личним подацима и функционисању електронске јавне

управе представља један од основних елемената заштите података и грађана. Други неопходни елементе јесте правилна практична примена правних норми који уређују поменуте области. На основу спроведеног истраживања, кандидат указује да поштовање и примена људских права у потпуности зависе од адекватне регулативе и примене норми о подацима о личности и деловању електронске јавне управе.

IV Кратак опис садржаја дисертације

Докторска дисертација кандидата Стефана Андоновића под насловом „Заштита података у електронској јавној управи у Републици Србији – правни аспекти“, поред уводних и закључних разматрања, списка литературе и биографије аутора, састоји се из још шест међусобно повезаних и условљених тематских делова и то: део који се односи на електронску јавну управу, део у вези са подацима о личности, део о појму, историјату и значају заштите података о личности, део о основним начелима заштите и правима грађана у вези са подацима о личности у електронској јавној управи, део који се односи на механизме правне заштите личних података у електронској јавној управи, као и део који се бави питањима информационе безбедности и заштите података у електронској јавној управи.

У **првом делу** докторске дисертације, под називом - **Уводна разматрања**, кандидат излаже предмет истраживања, научну и друштвену оправданост теме истраживања, хипотезе које су постављене за израду истраживања, методолошки оквир, очекиване резултате и допринос науци. У оквиру уводног дела докторске дисертације, кандидат поставља полазне структуралне основе за научноистраживачки рад у односу на тему истраживања.

Други део докторске дисертације носи назив – **Електронска јавна управа**. У оквиру овог дела кандидат излаже претходна питања у вези са појмом, положајем и улогом јавне управе у друштву. Затим, кандидат се фокусира на појаву електронске јавне управе, као новог облика јавне управе. Теоријским и практичним приступом, кандидат обрађује појам електронске јавне управе и практичне облике у којима се електронска јавна управа појављује, како у Републици Србији, тако и у референтним

правним системима страних држава. Последњи одељци другог дела посвећени су тенденцијама развоја електронске јавне управе, пре свега вештачкој интелигенцији и експертним системима.

У **трећем делу** докторске дисертације – **Подаци о личности**, одређују се општи појмови података и личних података. Кандидат врши класификацију личних података и одређује њихов појам у складу са домаћом и страном теоријом и праксом. Посебна пажња у овом делу посвећена је субјектима, односно носиоцима података о личности у Републици Србији и Европској унији. У овом делу истражено је питање појма и значаја база личних података, са посебним освртом на базе података у Републици Србији. Кандидат посебан део истраживања посвећује одређењу појма *big data*, као значајном појму за будућност заштите података. У истраживању је указано на појаву и улогу овог концепта у јавној управи, посебно у вези са личним подацима и базама података.

Четврти део докторске дисертације – **Појам, историјат и значај заштите података о личности**, кандидат посвећује уводним питањима од значаја за област заштите података. У оквиру овог дела, говори се о појму заштите личних података, где кандидат нуди и своје теоријско одређење правне заштите личних података. Осим појма, анализа у овом делу обухвата и историјат правне заштите личних података са значајнијим датумима и дешавањима у развоју ове области права. Четврти део кандидат закључује излагањем о значају заштите личних података за појединца и друштво, где указује на разлоге због којих се установљава правна заштита.

У **петом делу**, под насловом – **Основна начела заштите и права грађана у вези са подацима о личности у електронској јавној управи**, кандидат обрађује општа и посебна начела заштите личних података. У оквиру овог дела, обрађени су начело законитости, правичности и транспарентности, као општа начела и начело употребе најмањег могућег обима података, ограничене сврхе обраде, тачности, интегритета и поверљивости података, временског ограничења чувања података и одговорност руковоаца, као посебна начела заштите података. Овај део посвећен је и праву на приватност, као и праву на заштиту личних података, односно основним правима грађана у вези са личним подацима. Анализа је усмерена и на посебна права, попут права на приступ личним подацима, права на заборав, права на исправку и

допуну, право на ограничење обраде, права на преносивост података и права на правно средство у вези са обрадом података. Кандидат је обрадио поменута права из теоријске перспективе, али је уједно сагледао и њихову практичну компоненту у оквирима електронске јавне управе, указујући на нејасноће и нудећи начине за њихово превазилажење. Посебно место у оквиру овог дела посвећено је могућности ограничења права грађана у вези са обрадом личних података.

Шести део докторске дисертације - **Механизми правне заштите личних података у електронској јавној управи**. У оквиру овог дела, кандидат одређује три врсте механизма правне заштите личних података у електронској јавној управи. То су: независно контролно тело у области заштите података, судски систем заштите и заштита коју пружа овлашћено лице за заштиту података у оквиру органа управе. Кандидат обрађује природу, улогу, овлашћења и задатке Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности у Републици Србији, као и регулативу Европске уније у вези са независним контролним телима, где је посебно указано на појавне облике ових тела у Хрватској, Француској и Аустрији. У оквиру механизма судске заштите личних података, кандидат одређује и ближе анализира облике права на судску заштиту (поступак због повреде права података о личности, поступак у коме се остварује право на накнаду штете и прекршајни поступак). Значај овог дела огледа се и у бројним примерима судске праксе у вези са личним подацима, различитих врста судова у Републици Србији. Кандидат у оквиру шестог дела обрађује и нов институт овлашћеног лица за заштиту личних података у органима јавне управе у Републици Србији. У том контексту, обрађени су правна природа, позиција и дужности овлашћеног лица за заштиту података.

У **седмом делу** докторске дисертације, који носи назив – **Информациона безбедност и заштита личних података у електронској јавној управи**, кандидат указује на значај и везу информационе безбедности и заштите личних података у јавној управи. Овај део садржи истраживање кандидата у вези са техничким, кадровским и организационим мерама које се односе на заштиту личних података, а које треба да буду примењене у органима јавне управе. Посебан акценат кандидат ставља на питање контроле квалитета прописа, као односа предвиђеног и оствареног у односу на

безбедност личних података. Однос безбедности информација и заштите личних података сагледан је и у оквирима правног система Европске уније, где су истакнуте препоруке независних контролних органа у Француској и Немачкој.

У осмом делу - **Закључак**, кандидат се осврнуо на постигнуте теоријске и практичне резултате темељне научне анализе питања заштите података у електронској јавној управи. Кандидат је указао на могуће начине за побољшање правне регулативе у овим областима, користећи се теоријским становиштима и начинима примене постојеће регулативе, чиме је дао допринос домаћој стручној и научној јавности у новим областима правног регулисања.

V Остварени резултати и научни допринос дисертације

Право заштите података у електронској јавној управи представља недовољно истражену научну област у Републици Србији. Истраживањем теоријских гледишта, правних прописа и практичних решења, кандидат је пружио допринос развоју критичке и научне мисли у области управног права. Кандидат је указао на модерне токове и тенденције развоја електронске јавне управе у вези са личним подацима, као повезаним областима у којима се јавља значајна потреба за научном и стручном дискусијом, због бројних изазова који се у пракси јављају.

Имајући у виду дигитализацију бројних друштвених елемената, кандидат је у истраживању преиспитао традиционалну улогу и облик јавне управе. Први део истраживања, који је усмерен на електронску јавну управу, сагледава нове облике јавне управе, чиме повећава фонд теоријских знања у области електронске управе. Анализом правних прописа који уређују област електронске јавне управе у Републици Србији, кандидат је указао на испреплетане односе посебних закона и на обавезу њиховог праћења и усклађивања. У том смислу, постоји допринос за оне који примењују одредбе о електронском поступању органа управе, будући да детаљна анализа указује на могуће начине примене прописа и изазове праксе о којима се мора водити рачуна. Истраживање је обухватило и практичне аспекте електронске јавне управе у Републици Србији, што може да служи као полазна основа за нове идеје и будуће пројекте дигитализације и електронског управљања у Републици Србији. Освртом на облике

електронске јавне управе у Аустрији, Немачкој и Црној Гори, кандидат је приказао решења референтних правних система, што доприноси разумевању домаћих нормативних решења и евентуалних праваца развоја.

Улога података у свету права непрестано расте, пре свега због повећања значаја података за грађане у дигиталном друштву. Одређење појма података и података о личности представљају темељ за класификације података о личности које кандидат приказује у истраживању. Такав рад кандидата представља допринос правној теорији управног права, али и свим другим областима у којима подаци о личности фигурирају, будући да се теорија слабије бавила овим питањем. Испитивање нових појава, као што су експертни системи и *big data*, умногоме осветљава могуће правце развоја електронске јавне управе, што може имати утицаја на разумевање и даљи развој начина обављања управних послова у вези са личним подацима. Такав резултат може бити од користи органима управе и грађанима.

Истраживање кандидата обухватило је и историјску перспективу развоја заштите података о личности. Идентификоване су основне временске тачке и друштвени догађаји у процесу развоја права заштите података. Вишедимензионалним приступом, кандидат пружа подршку у развоју свести о значају заштите података у електронској јавној управи.

Поред наведеног, кандидат је пажњу у овом научноистраживачком раду посветио основним начелима заштите и правима грађана у вези са подацима о личности у електронској јавној управи. Разрада основних принципа на којима се заснива систем заштите личних података и анализа посебних права која грађани уживају у вези са својим подацима, представља подстрек за квалитетнију заштиту права грађана пред органима управе. На овом месту се издваја практични значај истраживања, будући да је кандидат понудио решења за превазилажење недоумица у вези са применом појединих института управног поступања и заштите података. Посебан допринос управно-правно научној области истиче се у делу који се односи на одређење правне природе и однос права на приговор у управном поступку и права на приговор у систему заштите података. Ова питања су недовољно прецизно одређена у прописима, па њихова обрада помаже у превазилажењу теоријских и практичних недоумица.

Истраживање независних контролних тела, као једног од механизма правне заштите личних података у Републици Србији и Европској унији, помаже разумевању и одређењу природе ових институција. Како је према традиционалној подели власти на законодавну, судску и извршну тешко одредити положај Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности, анализа елемената правне природе овог органа доприноси његовом позиционирању у домаћем правном систему. Такође, обрада новог правног института, овлашћеног лица за заштиту података у оквиру органа управе има за циљ да понуди теоријску визуру ове институције која је до сада слабо обрађивана у научним разматрањима.

Осим материјалног, истраживање има и временски значај. Оно долази у правом тренутку имајући у виду нормативна дешавања у вези са заштитом података, у Републици Србији и на међународном плану. У Републици Србији 2019. године почела је примена Закона о заштити података о личности који садржи доста нових института, при чему је отворен велики број нормативних и практичних питања, у вези са којима пракса није још установљена. На нивоу Европске уније, 2018. године почела је да се примењује Уредба о заштити физичких лица у односу на обраду података о личности и о слободном кретању таквих података (Општа уредба о заштити података Европске уније – познатија као ГДПР), која је представљала узор приликом доношења Закона о заштити података о личности Републике Србије. Анализом нормативних решења и указивањем на начине примене прописа поменутих правних система, кандидат је указао на предности и слабости појединих института који су другачије уређени, што може бити од користи приликом доношења посебних закона и подзаконских аката, као и приликом доношења судских и управних одлука.

Остварене резултате и научни допринос докторске дисертације Стефана Андоновића треба сагледати и кроз важније закључке до којих је дошао након спроведеног истраживања. Кандидат уочава да се процеси дигитализације јавне управе у великој мери заснивају на личним подацима грађана. Како се бројни подаци свакодневно користе, неопходно је обезбедити адекватан правни оквир који ће пружати заштиту грађанима и олакшати рад управним органима. Кандидат закључује да постоји узајамни подстицај развоја информационо-комуникационих технологија и употребе

личних података, што говори о значају правног уређења ових повезаних области. Захваљујући истраживању, претходних и садашњих прописа, кандидат је извео закључак да нова основна начела и права грађана у вези са личним подацима у оквиру електронске јавне управе имају велики значај, будући да се грађанима гарантује остварење интереса и права у модерном дигиталном окружењу.

У односу на управно-правну научну област, значајан је закључак кандидата о томе да установљени систем заштите личних података у Републици Србији није једнако применљив, процесно и материјално, у односу на различите категорије руковооца и обрађивача података. Одређени број института не може се у потпуности применити на ситуације у којима су органи јавне управе у улози руковооца или обрађивача података. Проблем се налази и у чињеници да у Републици Србији није успостављен посебан управни поступак о поступању са личним подацима. Због тога, кандидат указује на потребу доношења подзаконских аката и важних питања које треба уредити, како би поступање органа управе у вези са личним подацима било законито и ефикасно.

У истраживању су обрађени правни механизми заштите личних података у електронској јавној управи. То су механизми управне заштите (овлашћеног лица као новог института), судске заштите и заштите коју пружају независна контролна тела.

Посебно место међу механизмима правне заштите у Републици Србији припада Поверенику за информације од јавног значаја и заштиту података о личности, будући да је рад ове институције утицао на обликовање постојеће регулативе, развој свести о значају и улози личних података, али и дао смернице управним органима у поступању подацима грађана. За крај, истичемо и закључак кандидата да је у области заштите података у електронској јавној управи неопходна анализа квалитета прописа, која је усмерена на однос предвиђеног и оствареног. Како кандидат наводи „без сагледавања резултата и ефеката примене прописа нема ни напретка у области заштите података“, што је значајан резултат истраживања који треба користити и у правној теорији и у пракси.

Поред механизма правне заштите, истраживање обухвата и питања информационе безбедности, односно техничке, организационе и кадровске мере које превазилазе правне елементе и помажу у заштити личних података и дигиталних

система. У том смислу, кандидат наводи да је једино узајамним деловањем свих механизма могуће постојање заокруженог и сигурног система који постиже резултате, односно штити основне демократске вредности и права грађана. То говори о чињеници да је кандидат свеобухватним и вишедимензионалним приступом теоријски расветлио и практично оплеменио област заштите података у електронској јавној управи, чиме је поставио и основе за успостављање нове научне дисциплине - права заштите података.

VI Закључак

У својој докторској дисертацији кандидат је темељно обрадио проблематику која се односи на правна питања заштите података о личности у електронској јавној управи у Републици Србији. Реч је области која у домаћој стручној и научној литератури до сада није била заступљена у мери коју оправдава њен значај. Истражена питања и правни институти могу бити значајно средство запосленима у органима јавне управе који користе податке грађана у свом раду. Даље, ово истраживање може бити од користи и онима који доносе прописе, али и грађанима који се свакодневно сусрећу са коришћењем њихових личних података од стране органа управе. Приликом обраде предметне материје коришћени су сви релевантни научни методи.

Дисертација одговара претходно одобреној пријави и приликом њене израде није било одступања од прихваћене теме, а кандидат се у највећој мери придржавао унапред постављеног оквира истраживања и почетних методолошких начела.

Кандидат је у потпуности одговорио захтеву и на систематичан начин је обрадио правно питања заштите података у електронској јавној управи. Такав став, потврђујемо великим бројем стручних и научних радова, како домаћих, тако и страних, које је кандидат користио у истраживању. Такође, коришћена управна и судска пракса даје и практичну страну истраживања. Дисертација представља комплексан и целовит научни рад у којем је предметна материја продубљено размотрена. Кандидат се користио разумљивим стилем и јасном структуром истраживања.

Имајући у виду наведене елементе ове дисертације мишљења смо да се може дати позитивна оцена овом раду, као и да он представља допринос теоријској обради теме која је предмет дисертације. Стога сматрамо да рад кандидата **Стефана**

Андоновића под насловом „**Заштита података у електронској јавној управи у Републици Србији – правни аспекти** “ у свему испуњава законске и статутарне услове који се захтевају да би се рад могао прихватити као докторска дисертација, па због свега наведеног, Комисија

п р е д л а ж е

да Наставно-научно веће Правног факултета Универзитета у Београду прихвати овај рад као подобан за јавну одбрану, као и да одреди комисију пред којом ће **Стефан Андоновић** бранити предметну докторску дисертацију.

У Београду, 22. септембра 2019. године

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ

Др Добросав Миловановић, редовни професор
Правног факултета Универзитета у Београду

Др Предраг Димитријевић, редовни професор
Правног факултета Универзитета у Нишу

Др Вук Цуцић, доцент
Правног факултета Универзитета у Београду